

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 201000851-/ETE

Vår ref.:

Dato: 24.3.2010

Høring – forslag om gjennomføring av Returdirektivet i norsk rett

Det vises til høringsbrev fra Justis- og politidepartementet datert 3.2.2010. Her følger FOs hørings svar på forslaget om gjennomføring av Returdirektivet i norsk rett.

Generell vurdering

FO var sterkt kritisk til innstramningene regjeringen gjorde i asylpolitikken høsten 2008. Det er en svært liten andel av de menneskene som er på flukt i verden som kommer til Norge. Det er derfor ikke nødvendig med en flyktningpolitikk som tar utgangspunkt i å begrense flyktningstrømmen til Norge. Det er derimot nødvendig med en human, solidarisk og rettsikker asyl- og flyktningpolitikk. Returdirektivet vil innebære en ytterligere innstramning av norsk utvisningspraksis, noe FO stiller seg kritisk til. Direktivet medfører at det innføres en *skal*-regel i forbindelse med utvisning, i dag er utvisning av tredjelandsborgere uten oppholdstillatelse en *kan*-regel hvor det legges opp til bruk av fritt skjønn.

Enslig mindreårige asylsøkere

Returdirektivet får konsekvenser for enslige mindreårige asylsøkere. FO har i flere år jobbet for å sikre enslige mindreårige asylsøkere økt rettsikkerhet og omsorgstiltak regulert etter Lov om barneverntjenester. FO mener det er positivt at det reguleres i lovs form at enslige mindreårige ikke skal returneres uten at det er sikret at retur skjer til et familiemedlem, utnevnt verge eller til et forsvarlig omsorgstilbud, og at dette vernet ikke lenger overlates til forvaltningspraksis.

FO stiller seg imidlertid spørrende til hva som skal kjennetegne *et forsvarlig omsorgstilbud*. Vi er kritiske til det som omtales som en "praksisforeleggelse" fra 3. september 2009 når det gjelder vurderingen av hvem som kan anses som omsorgsperson, og hva som anses som forsvarlig omsorg for enslige mindreårige asylsøkere ved retur til hjemlandet. Tidligere returnerte Norge kun barn til omsorgspersoner eller omsorgsinstitusjoner som hadde hatt omsorgen for barnet forut for reisen fra hjemlandet. Etter praksisendringen har UDI nå fått samtykke i å sende barn tilbake til personer og institusjoner som *ikke* hadde omsorgen for barnet forut for reisen.

Dette vil bety ytterligere belastning for barn som først har mistet sine opprinnelige omsorgspersoner og i mange tilfeller vært vitne til krig og konflikt, deretter gjennomført en flukt som kanskje har vart over lang tid, så vært gjennom en langvarig asylsøkerprosess – for så til slutt å bli returnert til en ukjent og usikker framtid i en ny omsorgssituasjon i sitt hjemland.

Besøksadresse
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse
Postboks 4693
Sofienberg
0506 Oslo

Telefon
23 06 11 70

Telefaks
23 06 11 14

e-post
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro
9001.08.71394

Foretaksnr.
870 953 852 MVA

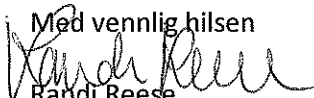
Videre vil FO peke på uklarhetene som ligger i begrepet "utnevnt verge". Hvilket ansvar en verge har kan variere fra land til land, og en verge har ikke nødvendigvis omsorgsansvar for den som står under vergemål. Etter den norske vergemålsloven er en verge en person som ivaretar den umyndiges interesser og handler på dennes vegne i formuessaker. Vergemål sier med andre ord ikke noe om hvorvidt barnets omsorgsbehov er ivaretatt. Disse problemstillingene er i liten grad omtalt i høringen.

Denne praksisendringen innebærer en betydelig innstramning i enslige mindreårige asylsøkeres rettigheter, og som departementet selv uttaler vil den *senke terskelen for hva som kan anses som en tilfredsstillende og forsvarlig omsorgssituasjon i barnets hjemland*. FO stiller seg negative til at en slik betydelig innstramning i asylpolitikken kan gjøres som et administrativt samtykke fra Arbeidsdepartementet etter søknad fra UDI. Dette viser behovet for en større grad av lovregulering slik at vesentlig endringer i asylpolitikken blir underlagt ordinære demokratiske prosesser – ikke minst at forslag til endringer sendes på høring til berørte instanser.

FO forventer at departementet vil følge opp forslaget til § 90, åttende ledd, og at det vil bli gitt forskrifter om hva som skal anses å være et forsvarlig omsorgstilbud i hjemlandet. Departementet bør i denne forbindelse innhente råd hos eksperter på barns utvikling og omsorgsbehov.

Lykke til med det videre arbeidet!

Med vennlig hilsen

Randi Reese
forbundsleder

Tove Kristin Dalheim
fagkonsulent